

MINISTERSTVO VNITRA
ČESKÉ REPUBLIKY

METODICKÁ PŘÍRUČKA

Vícejazyčné formuláře

odbor všeobecné správy
oddělení státního občanství a matrik

leden 2019

Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1191 ze dne 6. července 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012

Dnem 16. února 2019 nabývá účinnosti nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/1191 ze dne 6. července 2016 o podpoře volného pohybu občanů zjednodušením požadavků na předkládání některých veřejných listin v Evropské unii a o změně nařízení (EU) č. 1024/2012 (dále jen „nařízení“), které bylo vyhlášeno v úředním věstníku EU pod č. 2016/1191 dne 26. 7. 2016 (L 200/1).

I.

Právní úprava a její dopady na matriční činnost

Nařízení se zaměřuje na širokou oblast působnosti, mj. na vydávání vícejazyčných standardních formulářů (dále jen „formulář“), připojovaných k matričním a jiným dokladům, vydaným orgány členského státu (čl. 6 odst. 1 písm. b) nařízení). Hlavním účelem formuláře by mělo být omezení byrokracie a nákladů pro občany, kteří mají předložit veřejnou listinu, vydanou jedním členským státem EU, na území jiného členského státu EU. Podle uvedeného nařízení musí být stanovené veřejné listiny, které byly vydány orgány jednoho členského státu EU, přijaty orgány jiného členského státu EU jako pravé, aniž by pravost dané listiny musela být ověřena.

Formulář nemůže být vydán samostatně, vždy doprovází veřejnou listinu a údaje v něm zanesené musí odpovídat obsahu veřejné listiny; díky připojenému formuláři již není nutný úřední překlad do českého jazyka.

Každý formulář obsahuje rovněž vícejazyčný glosář názvů standardních položek i názvů specifických pro danou zemi ve všech úředních jazycích orgánů EU, (dále jen „glosář“).

Vydání formuláře nebude spojeno s úhradou žádného správního poplatku.

Formulář je možné připojit k originálu nebo úředně ověřené kopii¹ veřejné listiny.

Na úseku matrik se jedná o následující veřejné listiny:

- rodný list,
- oddací list,
- úmrtní list,
- doklad o registrovaném partnerství,
(dále jen „matriční doklad“),
- vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství a

¹ Zákon č. 21/2006 Sb., o ověřování shody opisu nebo kopie s listinou a o ověřování pravosti podpisu a o změně některých zákonů (zákon o ověřování), ve znění pozdějších předpisů a zákon č. 358/1992 Sb., o notářích a jejich činnosti (notářský řád), ve znění pozdějších předpisů.

- vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do registrovaného partnerství.

A. Listiny vydané v členském státu EU, které mají být použity na území České republiky

Doposud platí, že listina vydaná soudem, notářem nebo úřadem v členském státu EU, která platí v místě, kde byla vydána, za listinu veřejnou, má důkazní moc veřejné listiny také v České republice, jestliže je opatřena předepsaným ověřením² a úředním překladem do českého jazyka³. Podle toho je třeba, aby všechny doklady, vydané v cizině a předkládané k úřednímu jednání, byly ověřeny příslušnými orgány státu, jehož orgán doklad vydal, a superlegalizovány zastupitelským úřadem České republiky. Jen u takového dokladu je záruka, že byl vydán k tomu oprávněným orgánem cizího státu v náležité formě.

1. S některými státy uzavřela Česká republika smlouvy o právní pomoci ve věcech občanských a rodinných, na základě kterých listiny vydané nebo ověřené příslušným cizím orgánem mají v České republice důkazní veřejných listin a mohou být použity v řízení před českými úřady bez dalšího ověření, popř. je v nich přesně stanoveno, jakým orgánem musí být doklad ověřen, aby měl důkazní moc veřejné listiny i na území druhé smluvní strany. Takové listiny se předkládají k úřednímu jednání opatřené pouze úředním překladem do českého jazyka³. (Např. Francie, Španělsko, Maďarsko, Slovensko, a další.)
2. Česká republika přistoupila k Úmluvě o zrušení požadavku ověřování cizích veřejných listin (sdělení MZV č. 45/1999 Sb.), dále jen „Haagská úmluva“. Je-li předložena k úřednímu jednání cizozemská listina, která byla vydána ve státě EU, který stejně jako Česká republika přistoupil k Haagské úmluvě, tato listina pak musí být opatřena ověřovací doložkou „Apostille“ a poté úředně přeložena do českého jazyka³. (Např. Dánsko, Finsko, Německo, a další.)

Podle uvedeného nařízení musí být matriční doklad nebo vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství/ke vstupu do registrovaného partnerství, které byly vydány orgány členského státu EU, přijaty na území České republiky jako pravé, aniž by pravost dané listiny musela být ověřena a bude-li k ní připojen formulář, není již třeba vyžadovat úřední překlad do českého jazyka. Datum vydání cizozemského dokladu v tomto případě není rozhodné. Je možné akceptovat i matriční doklad nebo vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství/ke vstupu do registrovaného partnerství, opatřený formulářem *bez glosáře*.

² § 12 odst. 1 zákona č. 91/2012 Sb., o mezinárodním právu soukromém, ve znění pozdějších předpisů.

§ 57 odst. 2 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

³ § 57 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Zákon č. 36/1967 Sb., o znalcích a tlumočnících, ve znění pozdějších předpisů.

Nebude-li matriční doklad nebo vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství/ke vstupu do registrovaného partnerství vydané v EU opatřen formulářem, podle uvedeného nařízení není třeba s účinností od 16. 2. 2019 vyžadovat jeho opatření ověřovací doložkou „Apostille“. Cizozemský doklad však musí být opatřen úředním překladem do českého jazyka³.

Má-li matriční úřad v České republice důvodné pochybnosti o pravosti předkládané cizozemské veřejné listiny nebo její ověřené kopie, zašle scan předloženého cizozemského dokladu do datové schránky příslušného nadřízeného krajského úřadu, který v systému IMI ověří pravost cizozemské veřejné listiny nebo její ověřené kopie (viz dále Uživatelská příručka – Systém IMI).

B. Listiny vydané v České republice, které mají být použity na území jiného členského státu EU

Oprávněná osoba, která požádá o vydání matričního dokladu nebo vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství/ke vstupu do registrovaného partnerství, bude matrikářem vždy poučena, že má-li být doklad použit v jiném členském státu EU, může požádat o vydání formuláře, který bude k tomuto dokladu připojen předepsaným způsobem (viz níže), a to včetně glosáře, týkajícího se vydaného matričního dokladu nebo vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství/ke vstupu do registrovaného partnerství, v kompletním znění. Oprávněná osoba současně stvrdí svým podpisem, že uvedené poučení bere na vědomí.

Vydaný formulář bude zachycovat obsah veřejné listiny a bude zahrnovat její jednotlivé položky v úředních jazycích jak vydávající (ČR), tak i přijímající země EU. Díky tomuto formuláři již není třeba zajišťovat úřední překlad dokladu do příslušného cizího jazyka - přijímající země EU by měla vyžadovat úřední překlad pouze za výjimečných okolností (formulář neobsahuje veškerý text z matričního dokladu apod.).

Nepožádá-li oprávněná osoba o vydání formuláře k vydanému matričnímu dokladu nebo vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství/ke vstupu do registrovaného partnerství a má-li být tento doklad použit v jiném členském státu EU, v souladu s nařízením, s účinností od 16. 2. 2019, nemusí být opatřen ověřovací doložkou „Apostille“, neukládá-li jinak mezinárodní smlouva, kterou je Česká republika vázána. Takový doklad však musí být v tomto případě opatřen úředním překladem do příslušného cizího jazyka. Oprávněná osoba rovněž stvrdí svým podpisem, že uvedené poučení bere na vědomí.

K již dříve vydanému matričnímu dokladu nebo vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství/ke vstupu do registrovaného partnerství je možné vydat formulář za předpokladu, že doklad byl vydán po 1. 1. 2015, tzn., že je opatřen zvláštními zajišťovacími prvky proti jeho padělání a pozměnění⁴.

⁴ § 24 odst. 1 zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů a § 2a vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

Požádá-li oprávněná osoba o připojení formuláře k dokladu vydanému před 1. 1. 2015, bude jí vydán nový doklad při úhradě správního poplatku ve výši 100,- Kč⁵ a formulář bude připojen k tomuto nově vydanému dokladu.

II.

Stažení a vyplnění vícejazyčného formuláře

Na evropském portálu e-justice:

https://e-justice.europa.eu/content_public_documents-551-cs.do?init=true jsou uvedeny vícejazyčné standardní formuláře pro každou zemi EU v úředním jazyce (úředních jazycích) země. Pro úsek matrik se jedná o matriční doklady a vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství a vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství.

Ke dni 16. 2. 2019 budou zpřístupněny pouze formuláře k rodnému listu, oddacímu listu a dokladu o registrovaném partnerství, a to pouze ve formátu pdf (online verze je připravována).

1. Matrikář v části „Veřejné listiny“ zvolí levou záložku „Dynamické formuláře“ a stáhne příslušný formulář k matričnímu dokladu do svého PC.
2. Před zahájením vyplňování rubrik formuláře zvolí příslušný cizí jazyk země, ve kterém má být matriční doklad použit, a vyplní rubriky formuláře dle matričního dokladu.
3. Před tiskem formuláře je možné vyhotovený formulář zkontrolovat (funkce „otevřít“) a případně upravit či doplnit chybějící údaje (v případě nevyplnění povinných rubrik systém neumožní vytištění formuláře). Formulář je nutné vyplnit do 30 min (poté se zapsané údaje vymažou).
4. Vyplněný formulář matrikář uloží v PC a vytiskne (oboustranně).
5. Následně matrikář vygeneruje glosář a spojí matriční doklad, vícejazyčný formulář a glosář předepsaným způsobem (viz výše čl. II, bod 2).

Rozpracovaný formulář je možné uložit a pak následně dokončit. Soubory pdf (a posléze online verze) nejsou automaticky ukládány, je možné je po ukončení uložit do samostatného souboru či složky. Právní předpisy rovněž neuvádí povinnost vést evidenci vydaných vícejazyčných formulářů, Ministerstvo vnitra doporučuje matričním úřadům vést jednoduchou evidenci ať již v písemné či elektronické podobě pro případnou kontrolu.

III.

Novelizace českých právních předpisů v souvislosti se zavedením vícejazyčných formulářů

Přestože je nařízení přímo použitelným právním předpisem, klade určité nároky na adaptaci národního právního řádu a vyžaduje provedení organizačně-technických změn. S ohledem na potřebu adaptace této právní úpravy se předkládá nezbytná novelizace

⁵ Položka 3 písm. b) sazebníku, uvedeného v příloze zákona č. 634/2004 Sb., o správních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů.

1. zákona č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů⁶:

Matriční úřad vydá k matričnímu dokladu formulář na žádost fyzické osoby uvedené v následujících ustanoveních zákona o matrikách⁷:

- v § 25 odst. 1 písm. a) - *fyzická osoba, které se zápis týká, nebo členové její rodiny, její sourozenci a dále zmocněnci těchto osob,*
- v § 25 odst. 1 písm. d) - *fyzická osoba, která prokáže, že je to nezbytné pro uplatnění jejích práv před orgány státu nebo před orgány územních samosprávných celků,*
- v § 25 odstavci 5 - vydání úmrtního listu - *fyzická osoba, která na jeho vydání prokáže právní zájem nebo která žila se zemřelým v době jeho smrti ve společné domácnosti anebo osobě, která je vypravitelem jeho pohřbu, a*
- v § 25a odst. 1 písm. a) - vydání dokladu o registrovaném partnerství - *fyzická osoba, které se zápis týká, nebo její zmocněnec.*

Matriční úřad vydá k vysvědčení o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo k vysvědčení o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství formulář na žádost snoubence nebo osoby, která chce vstoupit do partnerství.⁸

2. vyhlášky č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., o matrikách, jménu a příjmení a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů:

Vícejazyčný standardní formulář vyplněný pomocí výpočetní techniky se opatří datem vydání, jménem, popř. jmény, příjmením a podpisem matrikáře a otiskem úředního razítka matričního úřadu. Vícejazyčný standardní formulář se pevně spojí s vydaným matričním dokladem nebo vysvědčením o právní způsobilosti k uzavření manželství nebo vysvědčením o právní způsobilosti ke vstupu do partnerství do svazku sešitím, které se přelepí. Přelepka se opatří otiskem úředního razítka matričního úřadu z obou stran tak, že část otisku úředního razítka je vždy otištěna na přelepce a část na listině.⁹

V intencích výše uvedeného doporučujeme postupovat již od 16. 2. 2019, i když novelizace zmiňovaných právních předpisů nebudou ještě účinné.

⁶ Návrh zákona, kterým se mění některé zákony na úseku vnitřní správy (sněmovní tisk 301) byl předložen k projednání Poslanecké sněmovně. Částí první se mění zákon č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

⁷ Navrhované znění § 25 odst. 6 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 301).

⁸ Navrhované znění § 46 odst. 3 zákona č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů (sněmovní tisk 301).

⁹ Navrhované znění § 24a vyhlášky, kterou se mění vyhláška č. 207/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 301/2000 Sb., ve znění pozdějších předpisů, která byla rozeslána do mezirezortního připomínkového řízení.